

KÉPZÉS ÉS GYAKORLAT

DOI: 10.17165/TP.2019.2.4

BACSA-BÁN ANETTA¹

„A tudás kortalan!” – Mindenki egyeteme Dunaújvárosban

„Mert a tudás kortalan...” – ez volt a mottója a 2013 februárjában útnak indított – elsősorban nyugdíjasoknak szánt – előadássorozatnak a Dunaújvárosi Főiskolán. Tanulmányomban az időskori tanulás, ismeretszerzés és az erre épülő szolgáltatások szerepének ismertetése után a DUE mindenki egyetemének létjogosultságát, társadalmi szerepvállalásának fontosságát elemzem. Bemutatom a programot, annak jellegzetességeit és legfőbb eredményeit. Hallgatói interjúkkal és statisztikákkal igazolom az időskori tanulás helyi intézményének létjogosultságát. Az írás végén a jövőbeli fejlődés irányait is felvázolom.

1. Bevezetés – az idősktatás létjogosultsága és kezdetei

Az időskori tanulás, ismeretszerzés és az erre épülő szolgáltatások, bár Magyarországon nem túl hosszú múltra tekintenek vissza, Nyugat-Európában jelentős hagyományokkal és kialakult intézményrendszerrel rendelkeznek (Jászberényi, 2011).

Az időskor – mely a civilizációs folyamatoknak köszönhetően egyre hosszabbra nyúlik – tartalommal való megtöltése előtérbe került az elmúlt évtizedekben; s ahogyan növekszik a 60–65 év felettek létszáma és népességben belüli aránya, még inkább meghatározóvá válik. A már nem aktív korú, de fizikailag és szellemileg aktív idősök körében egyre nagyobb teret hódít az idősktatás, amelynek gyökerei Angliában és Franciaországban keresendők. A gerontoeducáció kutatott és vizsgált területe az andragógiának, ugyanakkor Magyarországon még mindig gyerekcipőben jár, hisz évtizedes lemaradásaink vannak, mind az idősök oktatásában, mind az idősktatás alapjainak megteremtésében (Bajusz, 2016). Jászberényi összefoglalta az idősktatás nyugat-európai történetét és jellegzetességeit, a kiindulópontnak számító 1972-es toulouse-i nyári egyetemtől, ahol Pierre Vellas professzor vezetésével kísérleti idősképzési program vette kezdetét, és ennek nyomán 1973-ban elindult az első Harmadik Kor Egyeteméig, melynek első

¹ főiskolai docens, Dunaújvárosi Egyetem Tanárképző Központ; bana@uniduna.hu

nagylétszámú nyugdíjas résztvevői létszámán felbuzdulva létrejött egy idősképzéssel foglalkozó nemzetközi szervezet/hálózat (AIUTA), s innen áttérjedve Európa több országában kialakult a Harmadik Kor Egyeteme-hálózat (Jászberényi, 2012a).

A Harmadik Kor Egyeteme francia területeken ma is egyetemi szervezésű, míg a brit hagyományok a civil szféra irányába mozdították el a kezdeményezést. Nagyságrendileg elmondható, hogy az U3A (The University of the Third Age) honlapja szerint a szervezetnek 400 000 feletti tagsága van jelenleg².

Ugyanakkor Magyarországon a gerontoeducáció egészen mást jelentett, mint Nyugat-Európában, egészen a 2000-es évek elejéig tanácsadással, beszélgetésekkel kísért ismeretterjesztő (műveltségi vagy egészségügyi) előadásokat. Ezek a rendezvények elsősorban művelődési házakban, szociális intézményekben zajlottak (Jászberényi, 2012b).

A gerontoeducáció kezdete Magyarországon elsősorban a TIT nevéhez, a Kossuth Klubhoz kötődik; felsőoktatási gyökerei pedig az egri főiskolára nyúlnak vissza (Jászberényi, 2012b). A nagy létszámú nyugdíjas klubok vagy körök mellett a vállalkozói szféra jelenléte elenyésző az idősök oktatási „piacán”.

A felsőoktatási intézményeknek e téren igen nagy lehetőségük van, a gerontoeducációnak a felsőoktatásban való megjelenése, ahhoz való kötődése nagy lökést adhat. Az egyetemi szféra szakszerűsége, (Jászberényi, 2012b) a képzők szakmaisága, a terület kutatása, előreviheti azon ügyet, amelynek jelentőségét az Európai Unió is elismerte, amikor 2012-t az Aktív idősödés és a nemzedékek közötti szolidaritás évének kiáltotta ki. (Kleisz, 2016).

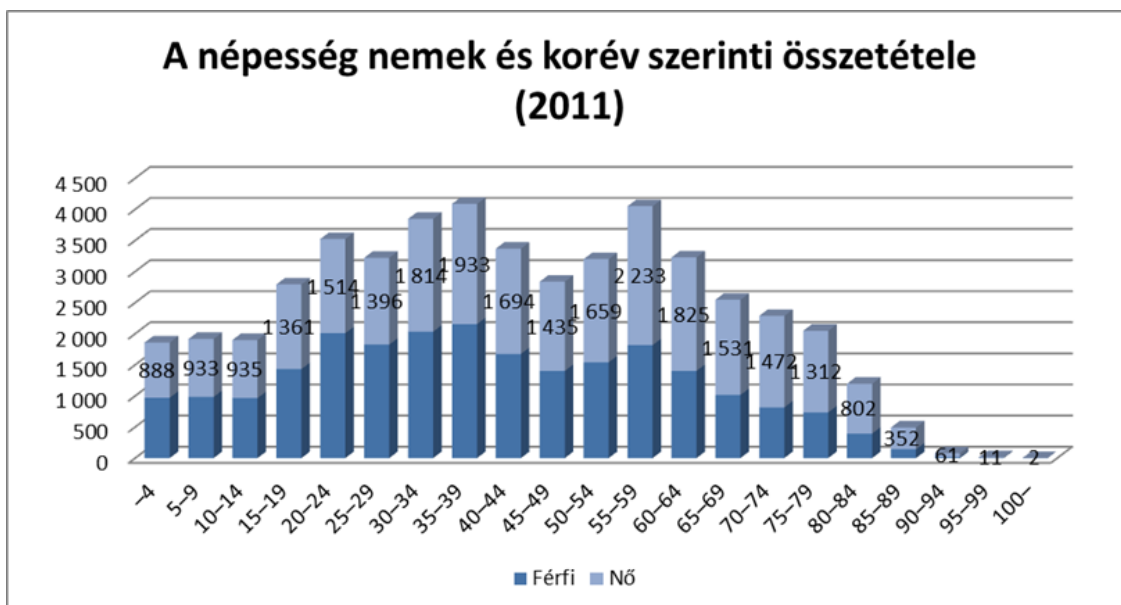
2. Idősödő társadalom: Magyarország és „idős város”: Dunaújváros

A magyar társadalom öregedő társadalom, amelyet nemcsak a születések számának csökkenő tendenciái, a halálozások számának stagnálása, s ezáltal az idősök arányának növekedése mutat, hanem mindaz a világtendencia is, amely szerint a legidősebbek aránya növekszik a leggyorsabban, azaz várhatóan (2050-re) megháromszorozódik majd a 60 éven felüliek és megötszöröződik a 80 éven felüliek száma.

Jelentős növekedés következett be Magyarországon az időskorúak arányában: 1970-től 2016-ig 10% alattiról 18%-ra emelkedett. Az öregedési index is jelzi ezt, amely 1870-ben 8 volt, 2016-ban azonban már 128.

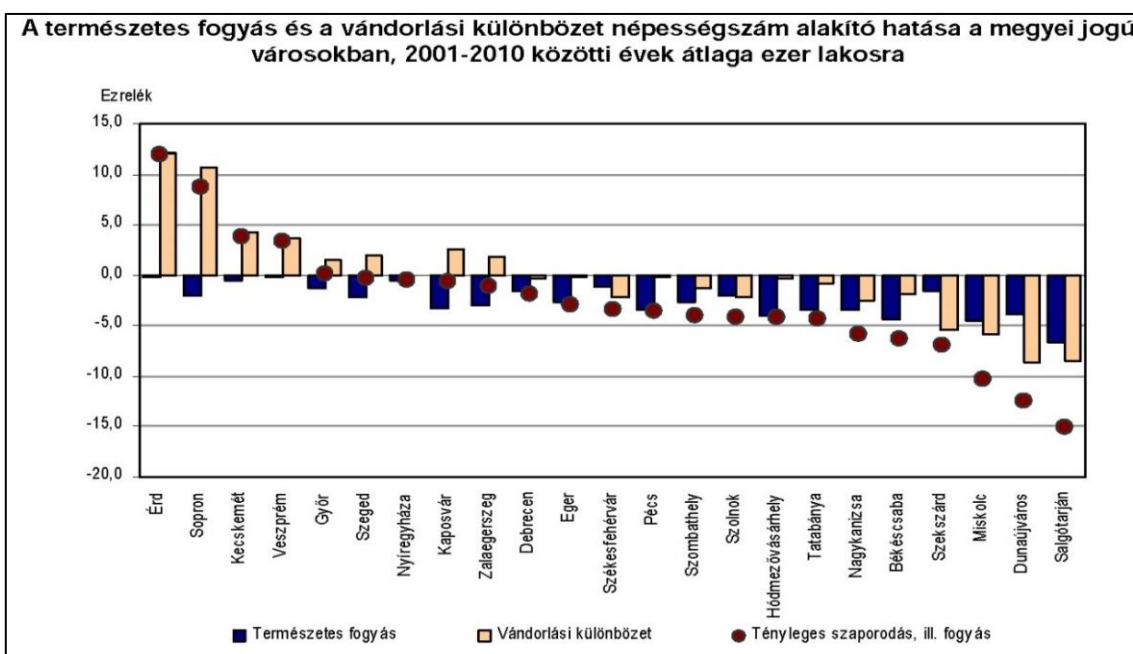
² <https://www.u3a.org.uk/about>

Dunaújváros népességi rekordját 1986-ban érte el (62459 fő), azóta a népesség csökkenése tartós tendenciává vált (2011-ben 48104 fő). A városban a legutóbbi népszámláláskor a 60 év felettiek népességaránya 24,8%-os (1. ábra.)

1. ábra. Dunaújváros korfája
Forrás: KSH (2011)

Dunaújvárosban a demográfiai öregedés mellé az elvándorlás párosul, s e hatások nyomán a népesség fogyása mellett egyre több az idős személy (2. ábra).

1. ábra. A népességszám alakulása a megyei jogú városokban
Forrás: KSH (2010)

A lakosság korösszetételét tekintve a gyermekkorú népesség aktívkorúakhoz viszonyított aránya Dunaújvárosban nem érte el a 18%-ot, az idős népesség aránya a 25%-ot. Figyelemre méltó, hogy 100 gyermekkorú lakosra kb. 1,5-szer annyi 65 éves, illetve idősebb ember jutott (KSH, 2011).

A város tipikusan „csinált város” abban a tekintetben is, hogy annak létrejöttekor – az 1950-es években – a betelepülők zömmel alap- vagy középfokú végzettségűek voltak. Ez az arány a mai iskolázottsági számokon is jól látható, hiszen míg a 60 év felettiéknél legmagasabb számban alacsonyabb végzettségűek találhatók, addig a 18 és 55 év közöttieket tekintve, azok 51,4%-a rendelkezett legalább érettségivel. Szintén jelentős a különbség a felsőfokú végzettségeket tekintve pl. Székesfehérváron 27%, Dunaújvárosban 16% a diplomások aránya (KSH, 2010).

3. Nyugdíjas Egyetem a Dunaújvárosi (Főiskolán) Egyetemen

A hazai egyetemek és kutatóintézetek, mint a tudományos élet mozgatórugói egyre nagyobb részt vállalnak a felsőfokú idősoktatásban. Mint előadók, mindig is jelen voltak a fiatal és idősebb kiváló tudósok és oktatók. Az utóbbi években a kifejezetten 50+ korosztályoknak meghirdetett kurzusok száma szaporodik, fokozódó résztvevői érdeklődés mellett. A hazai egyetemek többsége már bekapcsolódott valamilyen formában az idősoktatásba. Ennek változatos szervezeti keretei tapasztalhatók. Ugyan néhány esetben támogatói vagy pályázati forrást felhasználva, de jobbra önkéntes munkában végzik a résztvevők a közreműködést a bemutatott kezdeményezésekben (Bene, 2017).

A magyarországi felsőoktatási intézmények idősoktatási kezdeményezéseinek sorába illeszkedik a dunaújvárosi példa is. Az intézmény először 2013 februárjában egy TÁMOP projekt keretében³ indította útjára „Nyugdíjas Egyetemét”, amelynek első hallgatóihoz elsősorban a helyi sajtó és nyugdíjas klubok, szervezetek (melyek jelentős nagyságrendben és tagsággal rendelkeznek a városban) segítségével találtak rá.

A program célja az volt, hogy az idősebb korosztály számára olyan előadásokat biztosítsunk, amelyek által a résztvevők megismerhetik a Dunaújvárosi Főiskolán folyó tudományos munkát és azok eredményeit, továbbá ismereteket szerezhetnek a modern kor újabb vívmányairól.

³ TÁMOP-4.2.3-12/1/KONV-2012-0051 - Tudományos eredmények elismerése és disszeminációja a Dunaújvárosi Főiskolán

Az előadások (félévente 3 alkalommal) közérthető nyelven ismertették meg a hallgatókkal a „tananyagot”, amelyek az informatikai, műszaki és társadalomtudományok területéről kerültek ki. Az előadások ingyenesek, de regisztrációhoz kötöttek voltak, s a résztvevők a szemeszter végén oklevelet kaptak. Az első félév 3 előadása a következő volt:

- *Cserné dr. Adermann Gizella*: Önbeteljesítő jóslatok az emberi kapcsolatokban
- *Dukán Péter*: Két lábbal a felhőkön
- *Dr. Kiss Endre*: Megújuló energiaforrások és alkalmazásuk a mindennapokban

Az előadásokon olyan nagy létszámban jelentek meg – a szinte kizárólag időskorú – hallgatók, hogy még egy újabb előadást iktattak be a félév végére, logisztikai témában. Átlagosan 53,5 fő vett részt a félév 4 előadásán.

A következő félévekben egyre több, főként idősebb dunaújvárosi és környékbeli csatlakozott a kurzusokhoz és vált – ha csak rövid időre is – az intézmény hallgatójává. A 4 féléves nyugdíjas egyetem minden képzeletünket felülmúlta: a 13 előadáson átlagosan 76,2 fő vett részt, szinte kizárólag nyugdíjas, idős emberek, zömmel nők. A rendezvényekkel a hallgatóság 75%-a elégedett volt, az előadások témáit 2/3-uk jónak vagy kiválónak értékelte, pedig e témák egy része magas tudományos szintet képviselt. Megfordult itt az acélgyártás vagy a Linux programozás a témák között csakúgy, mint az okostelefonok használata, az érzelmi intelligencia szerepe vagy az időseknek történő informatikai fejlesztések bemutatása is.

A teljesítéseket, részvételeket jelképes indexükben igazolhatták a résztvevők, s a félévek oklevélátadással zárultak. Az oklevélátadón csupa lelkes, fiatalos, csillogó szemű időssel találkoztunk, akik várták a találkozást egymással, az oktatókkal, s érdeklődtek az újdonságok, a világ dolgai iránt.

A projekt lezárult, azonban a hallgatóság továbbra is jelentkezett, így 2015 őszén ismét útjára indult az „egyetem”, kiterjesztve a hallgatóság körét más irányokba is. A nyitottságot megcélozva először nyitott egyetem, majd a „Mindenki Egyeteme” lett az intézmény hívószava. A mindenki egyeteme a társadalmi felelősségvállalás keretében kívánt nyitni a város és a régió valamennyi lakosa felé, szem előtt tartva az egész életen át tartó tanulás fontosságát.

A képzés a jelentkezők számára továbbra is ingyenes maradt. A Mindenki Egyetemére bárki jelentkezhet, akit a meghirdetett előadás témái közül valamelyik érdekel. A Mindenki Egyeteme programjai közül bármelyik, de akár az összes meghirdetett előadás is választható. A résztvevők számára a részvételről a félév végén elismerő oklevelet adnak át.

Új tematikai ötlet mentén az egyes féléveket az intézmény egyes intézetei, tanszékei vállalták magukra, így 2015 őszén a Műszaki Intézet természet- és anyagtudományi tematikai köré

szerveződve indult útjára a kurzus; amit az Informatikai Intézet témái követtek. A sorban következő félév a neveléstudománnyal indult, míg a társadalomtudományi szombati szeánszok zárták a tanévet, időközben ugyanis a mindenki felé nyitottság jegyében szombatra kerültek az előadások. Az elmúlt két félévben a körkörösség elvén alapulva újra a műszaki, majd informatikai tudományok következtek, újabbnál újabb témákkal, tudományos eredményekkel és oktató kollégákkal.

Az előadások számát megnövelve az intézmény arra törekedett, hogy egy-egy tudomány minél több szeletét megmutathassa, így elmondhatjuk, hogy a 2015 ősztől eltelt 6 félévben 53 előadás hangzott el a mindenki egyetemén. A teljesség igénye nélkül: a hulladékgazdálkodástól az adatbányászatig, településtörténettől a romológiáig, illetve a konfliktuskezeléstől az elektromos járművekig szinte minden tudomány képviselteti magát.

A mindenki egyetemét mint „intézményt” meghonosítva a hallgatókat, amennyiben szeretnék, résztanulmányok elismeréseként is rögzítjük rendszerükbe, nemcsak oklevelet kapnak, hanem elektronikus indexükben is nyoma marad annak, hogy kurzusunkra jártak. A hallgatóság létszáma lecsökkent ugyan stabil 20–25 főre, és életkoruk is két pólus köré szerveződik. A hallgatóság jelentős része azonban az 50+ korosztályt képviseli (46%-uk). Míg fiatal hallgatóink a 21–30-as korcsoportból kerülnek ki. Továbbra is a nők vannak többségben (2/3-uk nő), közel 42%-uk diplomás, 58%-uk középfokú végzettséggel bír. Legfiatalabb hallgatónk 1997-es születésű, míg nagyon sokan a 60-as, 70-es éveikben járnak, egyik legidősebb hallgatónk „...*Szlávik Béláné Margitka 81 éves, nyugdíjas. Egyetemre jár. Lényegében egész életében abba az épületbe járt. Aktív korában oktató volt, most a katedra másik oldalán, a padban találja meg az örömét. Ma is teli van vitalitással... »A hetedik félévre járok a Mindenki egyetemén. A négy féléves Nyugdíjas egyetem volt az első, amit elvégeztem«*” (Balla, 2017).

Margitka néni is, csakúgy, mint hallgatótársai, „mindenevő” a témákat illetően; nagyon sok ma, a hétköznapi életben hasznos dolgról szerezhethet információt: „*Engem minden téma érdekel, mindenben találok érdekeset. Most például egy olyan téma volt, hogy online vásárlásnál mire kell odafigyelni*” (Balla, 2017).

De a hallgatók rég tanult vagy gyakorolt szakmájuk fejlődését is nyomon kísérhetik: „*Én műszaki ember vagyok, ezért nagyon élveztem, hogy olyan kísérleteket csináltunk, amit az én időmben nem tudtunk. Mint például a pásztázó elektronmikroszkópos vizsgálat, ami csodálatos volt, vagy a szakítóvizsgálat, amit nem úgy csináltunk, mint régen, hiszen most a gép mindent kiírt, nem kellett logarléccel számolni⁴*”.

⁴ A szó szerinti idézetek forrása: Balla, T. (2017). Mindörökké tanulni kell... [online] <https://www.duol.hu/hetvege/mindorokke-tanulni-kell-1828876/> [2018.04.02.]

A tudományos érdeklődés, egyáltalán a világ dolgai iránti érdeklődés vágya mellett nagyon fontos „*Jól érzem magam. Egy kicsit emberek között vagyok. Ez is a szempontok között van, hogy nem vagyok egyedül.*”

Aki a nyugdíjas egyetemre jár, az úgy érzi, „...*hogy nincs egyedül. Nagyon fontosnak tartom kiemelni, hogy ott beszélgetünk. Szünetek vannak, és akkor tudunk társalogni. Ráadásul nagyon sok érdekes előadás is van. ... Tudom, hogy kikkel járunk, illetve hazafelé is együtt jövünk. Múltkor egy nyugdíjas tanítónő menet közben megjegyezte, milyen jó, hogy én mindig ilyen humoros vagyok. Visszakérdeztem: Jobb lenne, ha egy siránkozó öregasszony lenne melletted?*” (Balla, 2017)

Ha a hallgatónk mondatait elemezzük, minden benne van, amit a téma kapcsán a tanulási motivációról elmondhatunk.

A felnőttkori tanulás nem létezik tartós motiváció nélkül, mint tudjuk, ezeket sokféleképpen csoportosíthatjuk (Csoma, 2005; Kocsis, 2006; Rethyné, 2003; Zrinszky, 2005, összegzi Bajusz és Jászberényi (Bajusz – Jászberényi 2013)), bár ezek a struktúrák jelentős átfedéseket mutatnak. Azonban abban megegyezik a szakirodalom, hogy az időskori tanulás szinte kizárólag az intrinzik (belső, primer) motivációkkal hozható szorosabb kapcsolatba (Bajusz – Jászberényi 2013). Ezek forrásai alapvetően a következők:

- Kommunikációs szükséglet. Az idősebb generációkat egyre inkább érinti az elmagányosodás. A különböző tanulási színterek pedig kommunikációs színtereket is jelentenek: elősegítik új kapcsolatok, új csoportok kialakulását, régebbi kapcsolatok életben tartását, felelevenítését. Itt a tanulási cél másodlagossá válik, hiszen elsősorban eszköze a társas kapcsolatok alakításának – lásd „...*Egy kicsit emberek között vagyok....*”.
- Technikai fejlődés. A technikai eszközök gyors ütemű fejlődése, az IKT eszközök mindennapos használata, az internet elterjedése egyre több idős felnőttben ébreszti fel az igényt arra, hogy megismerjen és kezelni tudjon új eszközöket. „*Most már van kamerám is, tudok skype-olni.*”
- Az idősek tanulási motivációi között megjelenik a bizonyítási vágy is: igenis meg tudom tanulni, a korom ellenére is! „...*ezt is online rendeltem. Nem kellett elmenni...*”
- A szabadidő hasznos eltöltése. Az inaktív kor elérése általában a szabadidő gyarapodásával is jár. Az idősebb felnőttekben ezért sokszor felmerül az igény, hogy minél hasznosabban töltsék ezeket az órákat. „...*Minden napra megvan, miért kell kijönnöm a városba...*”

- Közös szakmai múlt. A munkaerőpiacról kilepő idősebbek a felnőttoktatás keretein belül megtalálhatják a lehetőséget arra is, hogy tovább ápolják szakmai kapcsolataikat, fejlesszék szakmai ismereteiket, összejárjanak régebbi kollegáikkal. „... *Az egyetemről is sokszor hívnak, mert azt mondják, hogy én emlékszem mindenre...*”
- Egészségügyi okok. Az idősödés velejárója az egészségi állapot romlása. Az idő előrehaladtával egyre gyakoribbak az olyan szituációk, amikor az egészségünk védelme érdekében tanulunk. Sokan a testi egészség megőrzése miatt sportolnak. „... *Jobb lenne, ha egy siránkozó öregasszony lenne melletted?*”
- Munkaerőpiaci reintegráció. Nem szabad arról elfeledkezni, hogy az idősök közül a többség még fizikai és szellemi teljesítőképességét tekintve alkalmas különféle munkakörök ellátására. Ez utóbbi szempont nem jelent meg konkrét módon a Mindenki Egyetemének hallgatói körében.

4. Összegzés – előremutatás

A gerontológiai kutatásokból ismert, hogy azok az idősök, akik megőrzik társadalmi kapcsolataikat, mozgékonyak és nyitottak maradnak, teljesebb öregkorra számíthatnak. Az egészséges öregedésnek a testi frissesség és a lelki, mentális frissesség elengedhetetlen alapfeltétele, ez utóbbi egyik leghatékonyabb eszköze a tanulás (Zárol, 2014).

Az idősök társadalmi aktivitásának fenntartása hozzájárulhat az elöregedő társadalom problémáinak orvoslásához, ugyanakkor az aktív élettel az idősök sem érzik, hogy nyugdíjas-ként kiszorulnak abból a társadalomból, amit korábban ők alakítottak és tartottak fenn (Semsei, 2016).

A nyugdíjas egyetemekről elmondható, hogy „*nemcsak tanít, szórakoztat, de közösséget is teremt azok számára, akik jelentkeznek rá. Nem csupán másfél órás lesz ez a program. Addig tart az előadás, de rákészülni, odamenni, utána megbeszélni a látottakat, hallottakat egy egész délután, melynek hatása hetekig lehet élénkítő*” (Galler, 2013, p. 160).

A felsőfokú idősoktatás „egyetemei” létrehozásának és működtetésének hátterében nagyrészt különböző szakterületek szerveződéseinek összefogása áll (Jászberényi 2012a). Az anyagi hozzájárulás csak egy szelete a szerepvállalásnak. A helyszín, az infrastruktúra biztosítása, a szervezés, a kommunikáció, az előadók és résztvevők önkéntes munkája további szükséges összetevői ezeknek az együttműködéseknek. A nyugdíjas egyetemek létrejöttében és működtetésében nem a formális keretek, a túlzott leszabályozottság, és nem a profitszerzés dominál. Sok intézményben egyetemi hallgatók és a nyugdíjas önkéntesek valósítják meg a lebonyolítást,

az egyetemi oktatók, professzorok szervező-előkészítő munkával, a tananyagok összeállításával és oktatói tevékenységükkel járulnak hozzá a rendezvények sikeréhez, és a videó-, internet-rögzítést is önkéntes munkában látják el a közreműködők (Striker, 2013).

S hogy milyen fejlődési lehetőségek vannak?

- A témák változatosságának biztosítása: pl. az egyetem oktató-kutató egységei és nyugdíjas szervezete, a tagok külön-külön gyűjtik össze témaötleteiket, amelyek közül azokat választják ki, melyek aktuálisak, érdekesek és hasznosak lehetnek.
- Az előadói kör bővítésének lehetősége: az Egyetem oktatói mellett meghívott, elismert tudósok, a város, a térség ismert közéleti szereplői, akik közérthetően és a célcsoport számára élvezhetően mutatnak be egy-egy tudományos témát, kiemelt kutatási eredményt.
- A legfrissebb tudományos eredmények népszerűsítése, eljuttatása az 50+ egyetem hallgatói számára.
- Más egyetemek mintájára a felvett előadások anyagainak videotóriumban való elhelyezése, hozzáférhetővé tévése, a rögzített előadások honlapról való visszanezhetőségének biztosítása
- A nem rögzített előadások rövid kivonatainak, jegyzeteinek elérése.
- A hagyományos oktatótermi előadások mellett más szabadidős programoknak szervezése, pl. sportnap 2018 márciusában.
- S mivel általánosságban elmondható, hogy az idősoktatás nyomán és annak érdekében új együttműködések bontakoznak ki felsőoktatási intézmények, önkormányzatok, a civil és a versenyszféra különböző szereplőinek részvételével; cél egy ilyen új szerepvállalás megteremtése a minél nagyobb társadalmi felelősségvállalás jegyében.

S ha konkrétabb dunaújvárosi célt keresünk, akkor elég a korfára tekinteni, s láthatjuk jövőnket, s bízunk az utódok szerepvállalásban az értelmes, aktív, tartalmas időskorban, mert a tudás, - de leginkább- a tanulás kortalan!

„Egyre inkább nyilvánvalóvá válik, hogy hosszú távon csak az a város, hely lesz élhető, amely minden korosztály igényének képes megfelelni, mégpedig úgy, hogy az adott generáció számára épített környezet mellett azok szociális, társadalmi, társas kapcsolati és kommunikációs szükségletét is képes kielégíteni. A jövőben mindenképp ennek a megvalósítására kell törekedni” (Széman, 2016., p. 110).

BIBLIOGRÁFIA

- Bajusz, K. – Jászberényi, J. (2013). Az időskori tanulásról. *Kultúra és közösség*, 4. évf. 3. szám pp. 59–66. [online] http://www.kulturaeskozosseg.hu/pdf/2013/3/2013_3_05.pdf [2018.04.02.]
- Bajusz, K. (2016). Tanulni hatvan felett. *Tudásmenedzsment*, 17. évf. 2. különsz., pp. 11–17.
- Balla, T. (2017). Mindörökké tanulni kell... [online] <https://www.duol.hu/hetvege/mindorokke-tanulni-kell-1828876/> [2018.04.02.]
- Bene, Á. (2017). Idősoktatás felsőfokon. *Magyar Gerontológia* 9. évf., 3. sz., pp. 49–70.
- Galler, K. (2013). Győr-Moson-Sopron megyei nyugdíjasegyetemek. *Tudásmenedzsment*, 14. évf. TDK-különszám, pp. 160–166.
- Jászberényi, J. (2011). *Gerontoeducáció*. Budapest: Jaffa.
- Jászberényi, J. (2012a). Az idősoktatás Nagy-Britanniában és Magyarországon. *Polgári Szemle*, 7. évf. 5–6. sz. [online] <https://polgariszemle.hu/archivum/123-2012-februar-7-ev-folyam-5-6-szam/atalakulo-gazdasagi-er-terek/467-az-idosoktatas-nagy-britanniaban-es-magyarorszagon> [2018.04.10.]
- Jászberényi, J. (2012b). Gerontoeducáció. *Magyar Gerontológia*, 4. évf. 16. sz. pp. 39–64.
- Kleisz, T. (2016). Az időskorúak tanulása. *Tudásmenedzsment*, 17. évf. 2. különszám, pp. 24–33.
- Semsei, I. (2016). Az aktív időskor kérdései a XXI. században. *Tudásmenedzsment*, 17. évf. 2. különszám, pp. 7–10.
- Striker, S. (2013). A Harmadik Kor Egyeteme, ELTE - a tevékeny időskorért. *Andragógia és művelődéstudomány*, 1. évf. 2. sz. 80–89. [online] http://epa.oszk.hu/03000/03012/00002/pdf/EPA03012_andragogia_2013_2_080-089.pdf [2018.04.12.]
- Széman, Zs. (2016). Idősbarát városok, helyek, közösségek. *Esély: Társadalom és szociálpolitikai folyóirat*, 27. évf. 2. sz. pp. 93–114.
- Zárol, E. (2014). Az idősek helyzete, idősügy Magyarországon. *Kapocs*, 13. évf. 4. [63.] sz. pp. 74–82.
- KSH 2011. ÉVI NÉPSZÁMLÁLÁS 3., Területi adatok 3.7., Fejér megye [online] http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/nepsz2011/nepsz_03_07_2011.pdf [2018.04.10.]
- KSH 2010. Megyei jogú városok. [online] <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/regiok/veszpremmjv10.pdf>. [2018.04.10.]
- U3A (The University of the Third Age) [online] <https://www.u3a.org.uk/about> [2018.04.02.]

ANETTA BACSA-BÁN

“KNOWLEDGE IS AGELESS!” – OPEN UNIVERSITY IN DUNAÚJVÁROS

“Because knowledge is ageless ...” – it was the motto of a series of lectures aimed at retired people in February 2013 at the College of Dunaújváros. After describing the role of old-age learning, knowledge acquisition and the services built on it, in my paper, I analyse the importance of the open university of DUE, and the importance of its social engagement. I present the program, its features and its main results. I certify the existence of the local institution of old-age learning, I use student interviews and statistics. At the end of the article I outline the directions of future development.

